

Samenvatting evaluatie pilot Overbetuwe Doet - mei 2018

AANLEIDING

Vanaf 2016 heeft gemeente Overbetuwe twee subsidieregelingen om (maatschappelijke) initiatieven van inwoners mogelijk te maken / te ondersteunen: het Fonds maatschappelijke initiatieven (Fmi) en het lokaal stimuleringsfonds innovatie voor inwoners (Invf). In 2017 constateerden¹ we dat:

- er veel aanvragen binnen kwamen voor het Fmi;
- dat relatief veel initiatieven een afwijzing kregen en
- dat de regelingen en werkwijze transparanter kunnen.

We concludeerden dat we naar een werkwijze willen waarin we MEER MOGELIJK kunnen MAKEN en die MAKKELIJKER, TOEGANKELIJKER en DUIDELIJKER is.

Om die reden hebben we ervaring opgedaan met **Overbetuwe Doet**. Overbetuwe Doet is een **centraal, extern én digitaal platform** dat initiatieven van inwoners verbindt aan geld dat de gemeente *via inwoners* beschikbaar stelt. Het **doel** is om inwoners en organisaties te *stimuleren om initiatieven te nemen en uit te voeren*. Zie www.overbetuwedoet.nl.

PILOT

In de periode september 2017 tot en met april 2018 is een pilot uitgevoerd in de kern Heteren:

- huishoudens in Heteren ontvingen 2x een cheque twv €7,50 (in december en in maart);
- deze konden zij besteden aan initiatieven via www.overbetuwedoet.nl of direct aan de initiatiefnemer;
- initiatiefnemers meldden hun ideeën aan op de website;
- na aanmelding nam de gemeente (kernenadviseurs) z.s.m. contact op met initiatiefnemers:
 - o voldoet het aan (minimale) voorwaarden?
 - o moet er iets extra's / anders geregeld worden (vergunning, toestemming,)
 - o welke vragen / verbetermogelijkheden zijn er nog?
 - o daarna komt het initiatief op de website te staan.
- Als 100% van het gevraagde bedrag gespaard was, werd er uitbetaald.

Uit de pilot moest blijken of de werkwijze Overbetuwe Doet in vergelijking tot het huidige Fmi en Invf inderdaad méér initiatieven mogelijk maakt en makkelijker, meer toegankelijk en duidelijker is.

EVALUATIE

In april 2018 hebben we de pilot Overbetuwe Doet (OBD) geëvalueerd op basis van:

- Cijfers van de website (en het gebruik ervan);
- Enquêtes (81 van 453 accounthouders van Overbetuwe Doet vulden deze in en daarnaast 30 Heterenaren zónder account die via Facebook zijn bereikt);
- Interviews met initiatiefnemers en
- Bijeenkomsten met externe partners en intern betrokkenen bij de pilot.

¹ Zie **Projectplan Verbetering Fonds maatschappelijke initiatieven**, Juni 2017, Merijn van de Mooren en Virginie Habets

RESULTATEN

De cijfers

- In de pilot hebben 2.132 huishoudens (adressen) in Heteren 2x een waardecheque thuis ontvangen ter waarde van € 7,50 (in december en in maart).
- Op www.overbetuwedoet.nl hebben zich tien initiatieven aangemeld. In november/december waren dat er zeven en voor de tweede ronde in maart kwamen daar nog drie initiatieven bij.
- Zeven initiatieven hebben (na de tweede ronde) voldoende gespaard en zijn uitbetaald.
- Van de in totaal 4264 verzonden cheques zijn er 1.540 geactiveerd (waarde is €11.550,00). Daarvan zijn er 1437 gedoneerd aan initiatieven, het gaat dan om €10.777,50.
- Op www.overbetuwedoet.nl hebben 456 mensen een gebruiksaccount aangemaakt.

Meer initiatieven mogelijk maken

Op Overbetuwe Doet hebben zeven van de tien aangemelde initiatieven voldoende gespaard (70%) en zijn of worden uitgevoerd. Van het totale bedrag in verzonden waardecheques (€31.980,-) is 33,7% ook daadwerkelijk gedoneerd aan initiatieven (€10.777,50). De ervaringen in andere gemeenten leren dat gemiddeld 30% van de cheques wordt geactiveerd.

Vergeleken met het Fmi en het Invf: in 2016 en 2017 hebben we in het Fmi 111 aanvragen ontvangen, waarvan er 46 toegekend zijn (41,4%). Bij het Invf ging het om vier aanvragen en 3 toekenningen (75%). Bij het Fmi is in die periode 39% van het beschikbare budget uitgegeven aan initiatieven en bij het Invf is dat 9,7%.

De website www.overbetuwedoet.nl is het platform waarop inwoners hun initiatieven aanmelden en waar zij cheques kunnen activeren en doneeren. De eerste initiatieven zijn aangemeld door de inzet van #HeterenSociaal en de dorpsraad Heteren. In de tweede ronde zagen we ook nieuwe aanmeldingen van initiatieven, van andere initiatiefnemers.

In de interviews met initiatiefnemers vroegen we: “hoe heeft u het platform gevonden?”. Vier keer was dat via van #HeterenSociaal of de dorpsraad, en drie keer is de cheque of website reden geweest om mee te doen.

Een andere vraag was: “hoe kwam het idee voor uw initiatief tot stand?”. Alle initiatieven bestonden al (en zijn met OBD uitgebreid) of waren al ‘bedacht’ (in de ideeënfase).

Vergeleken met het Fmi en het Invf: hier ontstaat niet automatisch de voorbeeldwerking om anderen te inspireren om initiatieven te nemen. Waar je bij OBD op de website de voorbeelden ziet, zie je die voor Fmi en Invf nergens. Op de gemeentelijke website is informatie te vinden, alleen is die veel minder toegankelijk en vindbaar dan www.overbetuwedoet.nl.

Als het gaat om onderling contact en verbinding tussen mensen dan geven drie initiatiefnemers van OBD aan dat er nieuwe contacten zijn ontstaan door OBD. Ook drie zeggen dat OBD *waarschijnlijk* heeft meegewerkt aan de bekendheid in het dorp en aan het inzicht in en de transparantie over wat het initiatief inhoudt en hoe het geld verdeeld wordt. Twee initiatiefnemers geven aan dat OBD geen *nieuwe* contacten heeft opgeleverd.

Uit de enquête blijkt dat per initiatief gemiddeld 27% van de respondenten interesse heeft gekregen voor het initiatief. De vraag was: *welke initiatieven kende u nog niet, maar hebben nu wel uw interesse gewekt? Bijv. om mee te doen of te helpen?*

Door OBD kunnen dus nieuwe verbindingen en contacten in de kern ontstaan.

Vergeleken met het Fmi en het Invf: voor een aanvraag in beide regelingen moeten aanvragers samenwerken met anderen (en de aanvraag ook gezamenlijk ondertekenen). Of deze werkwijze stimuleert tot nieuwe verbindingen is onbekend.

Makkelijker

.... voor inwoners en initiatiefnemers

Initiatiefnemers zien op www.overbetuwedoet.nl wat ze moeten invullen om een initiatief aan te melden. Andere initiatieven dienen als voorbeeld (en ter inspiratie). Nadat een initiatief aangemeld is, volgt er altijd contact met de regisseur of ondersteuner, om de haalbaarheid van een initiatief te vergroten (en om aan te vullen, als dat nodig is). OBD biedt daarmee meer mogelijkheden om het makkelijker te maken (om geld voor je initiatief te verzamelen). Als het gaat om de gebruiksvriendelijkheid geven vooral initiatiefnemers aan dat de gebruiksvriendelijkheid van de website beter kan (moet). Uit de enquête blijkt dat 75% van de accounthouders (die de enquête invulden) de gebruiksvriendelijkheid voldoende tot (heel) goed vinden, waarbij een deel de opmerking maakt dat het wel nog beter kan. Bij de niet accounthouders geeft 40% aan geen mening te hebben en zegt ruim 40% dat de gebruiksvriendelijkheid voldoende tot (heel) goed is. Daarnaast denkt 40% van de accounthouders in de toekomst OBD te gebruiken om geld en/of andere middelen voor hun initiatief te verzamelen. 28% zegt (waarschijnlijk) niet en 32% weet het niet. Bij de niet accounthouders weet 50% het niet en zegt 30% (waarschijnlijk) niet.

De aanvraagformulieren van het Fmi en Invf worden door gebruikers als moeilijk ervaren en de procedure als niet transparant.

.... voor gemeente

Bij OBD gaan we een subsidierelatie aan met één uitvoerder (stichting Overbetuwe Doet), die volgens afgesproken werkwijze initiatieven faciliteert en afhandelt. Beoordeling en afhandeling zijn vereenvoudigd, geautomatiseerd en extern belegd. Het faciliteren en onderhouden van de website inclusief helpdesk is ook extern belegd. Dat levert de gemeente een aanzienlijke administratieve werkverlichting op. OBD vraagt méér werk van de regisseur en de ondersteuner, omdat er meer contact is met de initiatiefnemer opdat hij/zij optimaal gebruik kan maken van OverbetuweDoet om zijn/haar idee ook daadwerkelijk uit te voeren.

Fmi en Invf zijn beide subsidieregelingen waarbij alle afzonderlijke aanvragen behandeld en beoordeeld worden. Dat kost relatief veel tijd (registreren, contact met aanvragers, voorbereiden van de beoordelingscommissies, inzet commissieleden, afhandelen aanvragen en brieven versturen), terwijl we relatief weinig beschikken.

Samengevat: OBD maakt initiatieven ondersteunen voor de gemeente makkelijker. De website en afhandeling van initiatieven wordt door een externe partij uitgevoerd die er veel ervaring mee heeft. Aan de andere kant vraagt het van de gemeente wel voldoende regisseurs- en ondersteuningsuren. Voor gebruikers van OBD (vooral initiatiefnemers) kost het verzamelen van cheques en onder de aandacht brengen van hun initiatief meer tijd. Deze investering levert wel meer bekendheid en betrokkenheid bij het initiatief op.

Toegankelijker

De werkwijze van OBD is dat huishoudens een aantal keer per jaar een waardecheque thuis gestuurd krijgen, die ze kunnen doneren aan initiatieven op www.overbetuwedoet.nl. Iedere keer als de cheque in de brievenbus komt, worden inwoners geattendeerd op de mogelijkheid een initiatief aan te melden en/of te ondersteunen. Als mensen een account aanmaken (in de huidige vorm nog verplicht, in de verbeterde, gebruiksvriendelijkere uitvoering niet meer) dan ontvangen zij

automatisch updates van de initiatieven die zij hebben gesteund (tenzij zij aangeven dat niet te willen).

Uit de enquête blijkt dat ruim 75% OBD kent door de waardecheque in de brievenbus. 28% kent het ook via een nieuwsbericht. 14% heeft iemand er over horen vertellen. 7% heeft erover gehoord via #HeterenSociaal of de dorpsraad. 90% van de accounthouders heeft OBD gebruikt om cheque te activeren.

Afhankelijk van het bedrag dat een initiatief vraagt en de hoeveelheid tijd die geïnvesteerd wordt aan het verzamelen van cheques, kan een initiatief in één of meer rondes voldoende geld verzamelen. In ieder geval kan de initiatiefnemer hier zelf invloed op uitoefenen. In de pilot hebben 7 initiatieven binnen 4 weken tot 3 maanden (twee rondes) genoeg gespaard om hun initiatief uit te voeren.

De subsidieregelingen voor het Fmi en Invf zijn te vinden op de website van de gemeente Overbetuwe. Anders dan mondelinge toelichting wanneer de gelegenheid zich voordoet, communiceren we hier niet op regelmatige basis over. Beoordeling van aanvragen vindt één keer per kwartaal plaats, en afhankelijk van wanneer een aanvraag ingediend is, duurt het dus 1-3 maanden vóór een aanvrager uitsluitsel krijgt over zijn subsidieaanvraag.

Duidelijker

In de enquête zegt 80% van de accounthouders “ja, voor mij is duidelijk waar OBD voor bedoeld is”. Voor 20% is het “min of meer” duidelijk. Bij degenen die geen account hebben zegt 36% ja, 43% min of meer en 20% nee.

Op de vraag of duidelijk is hoe bepaald wordt of een initiatief geplaatst wordt zegt 43% van de accounthouders ja, dat is duidelijk. Voor 32% is het min of meer duidelijk en voor 25% niet. Bij de niet accounthouders ligt het percentage voor wie het niet duidelijk is hoger: 57% (en voor 20% is het wel duidelijk).

Voor 70% van de accounthouders is het wel of in ieder geval min of meer duidelijk wanneer een initiatief uitbetaald krijgt. Bij de niet accounthouders is dit percentage 47%.

De spelregels en voorwaarden die gelden voor een initiatief zijn te vinden op de website en zijn de basis voor het aanmelden van een initiatief op overbetuwedoet.nl. In ieder geval is er altijd contact met de gemeente na aanmelding, en worden initiatiefnemers verder geholpen als dat nodig is. Op welke manier en waarmee, dat verschilt per initiatief. Het is maatwerk: “wat heeft dit initiatief nog nodig om verder te komen”?

Bij het Fmi en Invf is de subsidieregeling de grondslag voor afwijzing danwel beschikking. De regeling laat ruimte voor interpretatie door de beoordelingscommissie of er voldoende sprake is van een maatschappelijk effect en samenwerking. Het aanvraagformulier is voor alle aanvragers gelijk.

Tot slot

Bij de evaluatie van het Fmi en bij de vormgeving van de pilot hebben we gekozen voor een centraal maar extern model. Daarmee bedoelen we dat we het ondersteunen van inwonersinitiatieven buiten de ambtelijke organisatie, maar wel centraal willen organiseren. De andere optie was om het decentraal te organiseren, bijvoorbeeld door de middelen en verantwoordelijkheid voor ondersteuning te beleggen bij bewonersorganisaties in de kernen (dorpsraden en wijkplatforms, bijvoorbeeld). Dit laatste had niet de voorkeur, gezien de veelheid aan betrokken mensen en de variaties in uitvoering en kwaliteitsstandaard die dat zou opleveren.

Vanuit Heteren (van betrokkenen van #HeterenSociaal) is deze decentrale optie of een centrale commissie van dorps/wijkraadleden geopperd. In Heteren is al langere tijd een groep mensen actief

die veel verbindingen en activiteiten in het dorp heeft gerealiseerd en nieuwe initiatieven aanjaagt. Het is de reden dat we Heteren als pilot-kern voor OBD gekozen hebben. Een decentrale of centrale commissie die subsidieaanvragen van (nieuwe) initiatieven beoordeelt zou voor Heteren weliswaar een optie zijn. Deze betrokkenheid, organisatie en aanjaagvermogen van nieuwe initiatieven zien we minder in andere kernen. De verwachting is dat de zichtbare en laagdrempelige ondersteuning van bewonersinitiatieven van Overbetuwe Doet in die kernen nog meer meerwaarde heeft.

De laatste vraag van de enquête is: “Bij subsidieregelingen bepaalt doorgaans de gemeente of een (externe) commissie welke subsidieaanvragen goedgekeurd worden (en dus geld krijgen). Via Overbetuwe Doet geeft de gemeente huishoudens cheques die zij kunnen doneren aan initiatieven. Inwoners bepalen daarmee zelf welk initiatief uitgevoerd kan worden. Wat vindt u hiervan?”

Van de mensen die de enquête invulden vindt het grootste deel dat een goed idee (90% accounthouders en 83% niet accounthouders). Achtereenvolgens 5% en 10% vindt het geen goed idee (en de overige maakt het niet uit / hebben geen mening).

Conclusie en vervolg

De vraag was of de werkwijze Overbetuwe Doet in vergelijking tot het huidige Fmi en Invf méér initiatieven mogelijk maakt en makkelijker, meer toegankelijk en duidelijker is.

Op basis van het bovenstaande concluderen wij dat Overbetuwe Doet inderdaad meer initiatieven mogelijk heeft gemaakt. De werkwijze is duidelijker en transparanter dan de subsidieregelingen voor Fmi en Invf. En naast een betere toegankelijkheid heeft Overbetuwe Doet ook meerwaarde opgeleverd als het gaat om de contacten en verbindingen in de kern.

Het platform wordt niet als gemakkelijk(er) ervaren, over de gebruiksvriendelijkheid hebben we veel feedback en input gekregen. Die moet beter. Initiatiefnemers verschillen van mening over of Overbetuwe Doet het voor hen makkelijker maakt om middelen voor hun initiatieven te werven. Voor de een is Overbetuwe Doet makkelijker dan een subsidieaanvraag doen met bijbehorend projectplan, voor een ander is juist dat laatste weer makkelijker.

Verreweg het grootste deel van de mensen die de enquête invulden vindt het feit dat inwoners met Overbetuwe Doet zelf kunnen bepalen welke initiatieven ondersteuning verdienen een goed idee.

Kortom, de ervaringen met Overbetuwe Doet zijn positief en er zijn nog verbetermogelijkheden voor de website. De kern Heteren is heel actief aan de slag gegaan met Overbetuwe Doet. Onze aanname is dat de methodiek van Overbetuwe Doet voor andere kernen (nog) meer meerwaarde heeft.

Het **advies** is daarom om Overbetuwe Doet uit te rollen in Overbetuwe. Te beginnen in twee andere kernen / wijken, zodat we ook ervaren hoe Overbetuwe Doet daar functioneert.

Voor **de komende periode** betekent dat:

Juni 2018 – besluit college over evaluatie en uitrollen Overbetuwe Doet in twee extra kernen / wijken;

Juli 2018 – besluit Kadernota over PNL-post voor uitrol in twee extra kernen / wijken;

Najaar 2018 – derde ronde voor kern Heteren; eerste ronde voor één nieuwe kern/wijk;

Februari 2019 – ronde voor Heteren en extra kern/wijk en één nieuwe kern/wijk;

April 2019 – balans opmaken

Juni/juni 2019 – definitief besluit (incl. randvoorwaarden)